

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ДЕНДРОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність «Лісове господарство»

Рік навчання 1, семестр 1, 2

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС – 7

Мова викладання українська
доцент Марчук Ольга Олексіївна

marchyk_olga@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3182>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дендрологія – базова дисципліна для підготовки фахівців із спеціальності 205 - Лісове господарство. В процесі вивчення студенти оволодіють вмінням визначати і докладно характеризувати головні деревні лісотвірні види і супутні види за морфологічними, анатомічними ознаками та грамотно використовувати їх в лісовому господарстві, захисному лісорозведенні та озелененні.

Мета курсу – розкрити теоретичні положення формування високопродуктивних та біологічно стійких лісових, захисних, естетично цінних декоративних насаджень, ефективних і довговічних агроландшафтів на основі знання біології розвитку деревних рослин, їх екології і фенології, вчення про рослинний покрив.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- **знати:** орієнтуватись у видовому багатстві деревних рослин, знати відношення основних деревних та кущових видів до дії різних екологічних факторів;
- **вміти:** підбирати асортимент перспективних деревних видів для лісових та лісомеліоративних, а також декоративних насаджень на території України.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1 Поняття про дендрологію, її значення для лісового господарства.	2/2	Знати історію виникнення і розвитку дендрології.	Виконати самостійну роботу.	
Тема 2 Вид, його ареал, внутрішньовидова мінливість	2/2	Знати класифікацію систематичних одиниць у межах виду. Вміти визначати внутрішньовидові систематичні одиниці. Розуміти	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу.	

		значення походження та розповсюдження особин виду.		
Тема 3 Життєві форми та життєвий цикл деревних рослин	2/2	Знати та вміти розрізняти і використовувати чинники життєвого циклу розвитку деревних рослин.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 4 Основи екології деревних рослин. Екологічні фактори і екологія рослин	2/2	Знати сутність і систему пристосування рослин до зовнішнього середовища, як рушійна сила розвитку рослинного світу і його різноманітності. Використовувати взаємозв'язок і взаємообумовленість існування рослинного світу і зовнішнього середовища.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 5 Тепло як екологічний фактор	2/2	Знати теплові пояси. Зміна кількості тепла від полюсів до екватора. Зміна кількості тепла по мірі збільшення висоти над рівнем моря. Розуміти класифікацію рослин за відношенням до тепла.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 6 Вода як екологічний фактор	2/2	Знати джерела води для рослин: природні джерела – ґрунтова вода, атмосферна вода (дощ, сніг, роса, туман, паморозь) і штучні – дощування, зрошення, обводнення. Розуміти періодичність вегетації рослин	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	

		обумовлену нерівномірністю випадання опадів. Використовувати роль води у формуванні зовнішнього вигляду рослин.		
Тема 7 Світло як екологічний фактор	2/2	Знати роль світла у фотосинтезі і асиміляції вуглеводів. Розуміти розподіл сили і режиму світла у залежності від широти місцевості і висоти над рівнем моря протягом року, сезону, доби. Використовувати формуючу дію світла на рослини; пристосування рослин до існування при різних кількостях і при різній якості світла	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
	14/14	Виконання тесту за модуль 1 на платформі elearn.		30
Змістовий модуль 2				
Тема 1 Повітря як екологічний фактор	2/2	Знати склад повітря. Шкідливі домішки, складові частини повітря, які споживаються рослинами: O ₂ , CO ₂ , N. Аналізувати реакцію рослин на кількість кисню, вуглекислого газу і шкідливих домішок у повітрі. Розрізняти поділ рослин на групи по чутливості до шкідливих домішок у повітрі.	Виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 2 Едафічні екологічні фактори	2/2	Застосовувати механічний і хімічний склад, водний і повітряний режим, тепловий режим, реакція ґрунту і їхнє значення	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	

		у житті рослин. Використовувати едафічні групи рослин.		
Тема 3 Рельєф як екологічний фактор	2/2	Знати еволюцію рельєф і його складові частини: висота над рівнем моря, крутизна схилів відносно сторін світу. Розрізняти типи рельєфу. Зміни екологічних факторів у залежності від рельєфу і їх вплив на рослини і рослинні угруповання. Розуміти вертикальну поясність рослинності.	Виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 4 Біотичні фактори	4/4	Знати біотичні фактори, що мають екологічне значення. Використовувати Взаємозв'язок між рослинами і біотичними факторами. Аналізувати основні напрямки взаємовідносин між рослинами і тваринами, рослинами і рослинами, рослинами і мікроорганізмами.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 5 Антропогенні екологічні фактори	2/2	Знати та розуміти Вплив людини на рослини і рослинність. Аналізувати напрямки впливу людини на рослини.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 6 Філогенетична система	2/2	Знати систематику рослин. Розуміти філогенетичну систему	Здати лабораторну роботу та виконати	

деревних рослин.		голонасінних, і покритонасінних деревних рослин. Використовувати філогенез рослинного світу.	самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 7 Дендрофлора України, її особливості.	2/2	Розуміти поняття про флору і дендрофлору. Знати загальні відомості про дендрофлору України.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 8 Поняття про інтродукцію рослин.	2/2	Знати поняття про інтродукцію, адаптацію, акліматизацію і натуралізацію рослин. Використовувати методи інтродукції деревних рослин.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
	16/16	Виконання тесту за модуль 2 на платформі elearn.		40
Разом за 1 і 2 модулі				70
Залік				30
Всього за 1 семестр				100
2 семестр				
Змістовий модуль 3				
Тема 1 Основи вчення про рослинний покрив.	2/2	Знати поняття про геоботаніку і фітоценологію, біогеоценоз, екосистему. Аналізувати фітоценологію як теоретичну основу лісової типології.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 2 Поняття про біоценоз та його особливості.	4/4	Знати характерні особливості фітоценозу і взаємозв'язок з іншими частинами біоценозу. Розуміти конкуренцію між видами і особинами зміна угруповань у часі (сукцесії).	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	

Тема 3, 4 Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.	4/4	Розуміти суть понять, група асоціації, формація, група формацій, клас формацій, тип рослинності. Знати типи рослинності на території України.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 5, 6, 7 Природні зони рослинності.	4/4	Знати поняття про природну зону. Розуміти поняття про рослинність ідеального континенту. Аналізувати видовий склад рослин природних зон України та типи рослинності.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
	14/14	Виконання тесту за модуль 3 на платформі elearn.		30
Змістовий модуль 4				
Тема 1, 2, 3. Темнохвойні лісові формації.	4/4	Знати особливості темнохвойних лісових формацій, їх видовий склад, поширення, продуктивність, господарське значення.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 4, 5, 6. Світлохвойні лісові формації.	4/4	Розуміти особливості світлохвойних лісових формацій, їх видовий склад, поширення, продуктивність, господарське значення.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 7, 8, 9. Дрібнолистяні лісові формації.	4/4	Аналізувати особливості дрібнолистяних лісових формацій, їх видовий склад, поширення, продуктивність, господарське значення.	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на платформі elearn.	
Тема 10, 11, 12. Широколистяні лісові формації.	4/4	Використовувати особливості широколистяних лісових формацій, їх видовий склад, поширення,	Здати лабораторну роботу та виконати самостійну роботу на	

		продуктивність, господарське значення.	платформі elearn.	
	16/16	Виконання тесту за модуль 4 на платформі elearn.		40
Всього за 3 і 4 модулі				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час написання модуля та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із директором інституту).

ІШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано